

בראתי יצר הרע בראתי

תורה תבלין

A Torah Tavlin Publication
34 Martner Way Monsey, NY 10952

שבת קודש פרשת דברים - שפת חזון

Shabbos Parshas Devorim - Shabbos Chazon

ד' מנחם אב תשס"ג - August 2, 2003

הדלקת נרות שבת - 7:55 (NY) שקיעה/יום השבת - 8:12

זמן קריאת שמע/מ"א - 8:51 ~~~~ זאת הכוכבים/מעריב - 8:58

זמן קריאת שמע/הר"א - 9:27 ~~~~ צה"כ/לשית רבינו תם - 9:24
מי שמדליק מוקד, אין לאחר מומו עצם קבלת השבת (משיאמר ממור שיר)

מדעת עליון

ויהי בארבעים שנה בעשתי עשר חדש באי לחדש דבר משה אל בני ישראל (א-ג)
פרש"י ז"ל מלמד שלא הוכיחו אלא סמוך למיתה וכו' ומפני ד' דברים אין
מוכיחין את האדם אלא סמוך למיתה: כדי שלא יהא מוכיחו וחוזר ומוכיחו, ושלא
יהא חבירו רואה ומתבייש, ושלא יהא בלבו עליו, ושלא ייחזו וילך כדאיתא בספרי
עכ"ל. הרי משה רבינו ביקש להשמיע באזני בני העם את דברי תורה ומוסר ותוכחה
סמוך לפטירתו, אמנם למעשה, מה היה רוב הדברים שבאמת יצא מפיו קדוש של
מנהיג העם באותם הימים! סיפורים ומעשיות מקורות נודוד השבטים במדבר! אלא
שתוך כדי הבאת סיפורי המורעות שנעשו לבני ישראל כל משך הזמן משיצאו
ממצרים עד עת הכנסתם לארץ ישראל, משלב משה רבינו דברי מוסר ותוכחה
להמוני העם.
ומבאר האדמו"ר הרה"ק ר' ישראל מרדכי זצ"ל, שבכך בא משה רבינו,
הרועה נאמן של ישראל, להורות למנהיגי ישראל שבכל דור ודור, שכשהגיע הזמן
שיצטרך המנהיג להוכיח את העם בשער, ולהשמיע לבני עמו דברי מוסר ותוכחה,
ראוי לו שילביש את דבריו בעטיפין של סיפורי מעשיות, ומשלים ואגדות, שמטבע
ברייתם מושכים את לב השומעים, ויהא נקל לאותן הדברים להיכנס לתוך אוזנם
וראשם של המוני העם, ושיקבלו אותם. כי בדרך זו יקלטו בלבבות העם אותם פרקי
תורה ומוסר, שהם עיקרם ותכליתם של הדברים, המושמעים ע"י המדבר. ומשי"ה
סיפר משה בכל ספר דברים, סיפורים של כל המורעות שנעשו לבני ישראל.

ונעבר מאת אחינו בני עשו היושבים בשערי וגוי (ב-ח)
לכאורה יש להקשות, דמציונו כבר כמה פעמים שהתורה הזכירה ענין האחוה בין

ויאמר ה' אלי לאמר. רב לכם סב את החר הזה פנו לכם צפנה וגוי (ב-ג)

When *Bnei Yisrael* heard the negative report that ten of the spies recounted upon their return from *Eretz Yisrael*, the *Torah* tells us, "*All the congregation cried aloud, and that night the people wept*" (א-ג). The *gemara* (במדבר יד-א) identifies "*that night*," as the night of the 9th of Av. The Almighty responded: "Since the people wept for no reason, I shall establish this as a time for weeping for future generations." *Tisha B'Av* was predestined to become an anniversary of bad news for the Jewish people. Not only were both Temples set ablaze on this day, but other tragedies also occurred at this time. These include: the capture of the city of Betar, the last spark of Jewish independence from Rome and the expulsion of the Jews from England (1290), France (1306) and Spain (1492). The beginning of World War One, arguably the moment that set in motion a chain of events leading to the Holocaust of WWII, also occurred on the 9th of Av. When our forefathers wept needlessly on *Tisha B'Av* in the desert, they signalled their indifference to *Eretz Yisrael*. Thus, *Tisha B'Av* sensitises us to love and appreciate *Eretz Yisrael* in a very special way. This transformation is a crucial step on the path from *golus* - exile, to *geulah* - redemption.

R' Yisroel Tzvi of Kosson ZT"L HY"D writes that this concept is alluded to in *Parshas Devorim*: "*Enough of your circling this mountain turn yourselves north.*" The word *הר הזה* - *Mountain*, is the same *gematria* (205) as the Hebrew words for *for* - *Persia*, *יוון* - *Greece*, *בבל* - *Babylonia* and *רומה* - *Rome*. The four words - *Exiles*. The meaning of this *posuk* is clear: it has certainly been a long time that the Jewish people have been going around and around in exile. The time has come for them to turn to the north - to *Yerushalayim*, and *Moshiach*.

הנה היה אומר.....

R' Mordechai of Lechovitz ZT"L would say:

"If we truly believed, each day, that *Moshiach* will come today, we would not save the *kinos* booklets from one year to the next!"

R' Avrohom Heshel ZT"L (Apter Rov) would say:

"If I could, I would abolish all fast days except for two: *Tisha B'Av* and *Yom Kippur*. On *Tisha B'Av*, when the *Bais Hamikdash* was destroyed, how is it possible to eat? And on *Yom Kippur*, when every person is judged for the entire year, who wants to eat?"

R' Yisroel Ba'al Shem Tov ZT"L would say:

"It's impossible for one who fully trusts in Heaven to be punished by Heaven."

לענין חזקים המקובל הגמיו"ר יצחק לוריא אשכנזי זצוק"ל - נפ' ה' מנחם אב תשנ"ה

"I remember, Hashem, and I shall moan, when I see every city built on its hilltop, while the City of Hashem is degraded to the nethermost depth."

Many of those present were mystified by the Rov's inquiries about the various capitals of the world, and took his presence at the celebration after midnight as proof that he did not, in fact, recite *Tikkun Chatzot*. However, some of the wise and learned individuals present understood that R' Yehudah had, indeed, said the prayer, albeit in a unique manner. The intent of the prayer is to recall the *Churban* and share in Hashem's sorrow for the Destruction of His Temple. R' Yehudah had improvised his own version of *Tikkun Chatzot* by listening to the details of the beauty of other capitals in the world, and reminding himself of his sorrow at the sad state of the Holy City of *Yerushalayim*.

T O R A H G E M S

אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל... ולכן וחצרות ודי זהב וגוי (א-א)

Rashi interprets the word "חצרות" as a reference to the episode in which Korach and his followers challenged the leadership of Moshe and Aharon. The words "די זהב" are seen as an allusion to the sin of the Golden Calf. However, *Moshe Rabbeinu* seems to cite these terms in a backward formation. For chronologically, the episode of the Golden Calf took place before, and not after Korach's rebellion, just weeks after the revelation of the *Torah* at *Har Sinai*!

R' Zvi Hirsch Ferber ZT"L offers an intriguing solution. As far as the sin of the Golden Calf was concerned, the Jewish people had somewhat of an excuse. In Egypt, they had been surrounded by an idolatrous culture and it may have rubbed off on them. Thus, the people's responsibility for their sin was at least partly mitigated by the cultural realities of their Egyptian bondage. On the other hand, there could be no such excuse for the rebellion of Korach. Even the Egyptians had shown great respect to their own priests and religious leaders, as we find that the only people in Egypt whose land *Yosef Hatzaddik* did not acquire for Pharaoh during the famine were the idolatrous priests. Even at a time of major national crisis, the Egyptians had not compromised the honor due to their priests. If the Jews had assimilated idol-worship from their Egyptian surroundings, then they might at least have absorbed a little respect for the clergy as well! As a result, the people's failure at the Korach rebellion undermined Moshe's plea for mercy by the sin of the Golden Calf. For if *Bnei Yisroel* could manage to remain impervious to the culture of respect for priests, they should also have resisted the influence of idol-worship. Thus, it was only when the people had sinned at Korach's rebellion that they became fully culpable for the sin of the Golden Calf. For this reason, the *Torah* places חצרות before זהב ודי זהב.

בני ישראל לבני עשו, כמו דכתי' כאן "אחינו בני עשוי", וכן בפרשת חוקת "וישלח משה וכיו' כה אמר אחיך ישראל" (כ"ד), וכן בפרשת כי תצא "לא תתעב אדומי כי אחיך הוא" (כ"ג-ח). וצריך להבין דבר זה שהחזרה מזכיר בני עשו כמה וכמה פעמים בעין טוב ובגדר של "אחווה" עם עם ישראל?

ומסביר הגמיו' שמעון שוואב זצ"ל, בס' מעין בית השואבה, דלא מצינו בתנ"ך הזכרה של אלהי אדום עד זמן מאוחר מאד, והיינו שעד אז האמינו באחדות הבורא. וגם עשו, שכפר בעיקר כדאיתא בגמ' (בבא בתרא טז:), מ"מ היה יודע את רבונו והיה מתכוון למרוד בו. ואפילו עמלק, מזרעו של עשו, שאמר לית דין ולית דין, אבל לא מצינו שעבדו אלהים אחרים ככל שאר האומות, ולכן שייך בהם לשון של "אחווה".

ואולי זהו הטעם שזכו בני עשו שזכרו בתורה שמות כל אלוֹפיהם ושמות המלכים עד זמן משה רבינו, יען שלא עבדו אלהים אחרים. ומה שמצינו אלהי אדום בימי אמציהו (דברי הימים ב-כה, ד), הרי אז כבר היו עובדים עו"ז גם במלכות יהודה וישראל, אבל כ"ז שלא היו בישראל עובדי אלילים, גם הם מנעו עצמם מזה.

מעשה אבות.... סימן לבנים

זכרה ירושלים ימי ענייה ומרודיה כל מחמדיה אשר היו מימי קדם (איכה א-י)

There was once a wedding celebration in the city of Satmar, which, in spite of the late hour, continued on and on festively. The *Rov* of Satmar, R' Yehudah *Greenwald ZT"L* was in attendance at the wedding, but he had a problem: He maintained a well-guarded, secret custom to recite *Tikkun Chatzot* - and the said around midnight, mourning the destruction of the *Beis Hamikdash* - and the time was fast approaching. It would not be proper for him to leave before the celebration was over, but how could he forego his nightly ritual? Additionally, were to get up and walk out, all would then assume that he was a pious *tzaddik* who said this unique *tefillah* each midnight, and his cover would be blown!

Suddenly, R' Yehudah turned to one of the guests sitting near him and asked if he had ever visited the city of Paris. "Why, yes, *Rebbe*," replied the man. "I've been to Paris, and it is a beautiful city!" The Palace of Versailles is splendid!" Then the *Rov* turned to another man and queried whether he had been to Vienna. "Vienna is a magnificent city," the man told him, and went on to describe the Schoenbrunn Palace.

R' Yehudah asked one guest about England, another about Italy, and each one described a beautiful city and its magnificent palace. R' Yehudah sighed from the inner depths of his soul, exclaiming, "How my heart pains me when I see all the major capitals intact, while the Holy City of *Yerushalayim* lies in its ruins!" He then quoted from the *kinos* that are said each year on *Tisha B'Av*, "אזכרה אלקים ואהמיה בראותי כל עיר על תלה בנויה, ועיר האלקים משפלת עד שאול"